

familiars, que tinguin o puguin tenir, romanen sota la seva protecció, especial custòdia, guiatge i comanda, preservant-los de tota ofensa, injúria i violència. Són mestres de l'Estudi Francesc de Granollachs, G. de Miralles, Pere Paül, Antoni Ricart, Gabriel Quintana, Pere Coll i Tomàs Marquet.

Es en el temps del rei Martí que es funda així mateix l'Hospital de la Santa Creu, l'Hospital que gairebé per cinc segles ha estat, de fet, l'únic de Barcelona, tot i l'expansió insospitada de la ciutat. La història de la iniciativa, com en 15 de març de 1401 es reuniren en la Sala del Trentenari d'aquest Palau Municipal els Consellers Ramon Savall, Ferrer de Marimon, Antoni Bussot, Miquel Roure i Lluís de Gualbes, "els Prohoms elegits i altres", davant del notari públic i escrivà En Bonanant Gil, i com, al mateix temps, en la Cambra Major del Palau Episcopal, s'hi reuniren el senyor Bisbe i els capitulars Guillem de Fonts, degà, doctor Francesc Castanyer, Bartomeu Gomir, Anton de Fornells i d'altres davant del mateix notari, com les dues comissions discutiren la millor manera de refundre els hospitals de Barcelona en un sol i fou acordada l'erecció del de la Santa Creu, per a l'edificació del qual el rei cedí els materials, pedra i sorra, que s'havien reunit a la platja per a bastir un palau vora la mar, tota aquesta història és ben coneguda.

La medicina catalana té una tradició que segueix les lleis de la història. En produir-se la decadència política per l'extinció de la dinastia, tota la vida es va esllanguint; Catalunya perd progressivament la seva personalitat inicial, i la medicina, com les altres modalitats de la cultura, es fa tributària de la medicina forastera i encara sense gaire interès. El Renaixement no compta per nosaltres. El segle XVI, gran renovador, moment feliç en què l'home s'acostuma pels nous mètodes a contemplar i estudiar la realitat, en què aprèn a veure el món tal com és, en què, de fet, es constitueix la ciència moderna, passa en va per Catalunya. Es poden citar uns noms distingits: Geroni de Merola, de Balaguer, que fa notar ja la unitat orgànica; l'anatòmic Montanya, de Montserrat; el fisiòleg Morera, de Vic; els Gabriel Miró, el doctíssim Bruguera, els Roca, de Girona; Caxanes, de Barcelona; Antoni Aguilera, de la Jonquera; Antoni Laporta, que fou degà de Montpeller. Són metges que obtingueren una merescuda celebritat, però que no deixaren empremta en el progrés científic.

El segle XVII és més eixorc encara. Citarem també Joan Francesc Rosell, de Barcelona, catedràtic, autor d'un tractat galènic en sis llibres; Llorenç Romeu, de Tortosa; Joan Alòs, també catedràtic de Barcelona, gran defensor de Harvey i propugnador de la doctrina de la circulació de la sang. "De cordi hominis. Disquisitio physiologica-anathomica" (1694); Jacint Andreu, d'Hostalrich, catedràtic així mateix; Fèlix Osona...

Sols a partir de la segona meitat del XVIII, quan, sota la impulsió de Carles III, es renova tota la vida espanyola, Catalunya es commou, i, d'igual manera